

ZARZĄDZENIE

Dnia 6 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **I. B.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 1, 2 i 3 k.k. i in.

w związku z pismem skazanego sygnalizującym potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KZ 17/21, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt V KO 7/21 o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.,

zarządza:

**stwierdzić niedopuszczalność wznowienia z urzędu
wskazanego wyżej postępowania.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skazanego I.B. sygnalizujące potrzebę wznowienia z urzędu m.in. postępowania, w którym Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt V KO 7/21, odmówił przyjęcia wniosku ww. o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2004 r., sygn. akt II AKa 85/04, wobec jego oczywistej bezzasadności. Jak ustalono, orzeczenie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KZ 17/21. Z uzasadnienia pisma wynika, że skazany domaga się zbadania prawidłowości obsady Sądu Najwyższego, a także potencjalnego

naruszenia art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w związku z niewyznaczeniem mu obrońcy z urzędu w tamtejszym postępowaniu wznowionym. Wyraża również dezaprobatę dla wydawanych w jego sprawach rozstrzygnięć, w tym przed sądami powszechnymi.

Powyższa inicjatywa skazanego nie mogła przynieść oczekiwanego przez niego rezultatu. Należy bowiem podzielić trafny pogląd, który od lat prezentowany jest w orzecznictwie, że nie jest możliwe wznowienie, zarówno na wniosek strony, jak i z urzędu, samego postępowania o wznowienie, zakończonego uprzednio prawomocnym orzeczeniem sądu o oddaleniu wniosku strony lub orzeczeniem o braku podstaw do wznowienia *ex officio* (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2010 r., sygn. V KO 47/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2011 r., sygn. III KO 99/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2013 r., sygn. II KO 17/13; postanowienie SN z dnia 26 sierpnia 2015 r., IV KZ 50/15; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2021 r., sygn. I KO 10/21; postanowienie SN z dnia 7 marca 2023 r., III KO 96/22; zarządzenie SN z dnia 9 marca 2023 r., II KO 16/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023 r., sygn. I KZP 17/22, zarządzenie SN z dnia 1 lutego 2024 r., I KO 109/23). Tym bardziej za niedopuszczalne należy uznać wznowienie postępowania zakończonego odmową przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności, czy też postanowieniem utrzymującym w mocy takie rozstrzygnięcie (zob. m.in. zarządzenie SN z dnia 28 października 2019 r., II KO 86/19; postanowienie SN z dnia 18 grudnia 2019 r., II KZ 50/19; zarządzenie SN z dnia 9 września 2022 r., III KO 80/22; postanowienie SN z dnia 7 marca 2023 r., III KO 96/22).

Wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym do wzruszenia prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe niezależnie od tego czy jest ono inicjowane na wniosek strony, czy też z urzędu. Wprawdzie art. 542 § 3 k.p.k. nie precyzuje jaki rodzaj postępowania podlega wznowieniu z uwagi na ujawnienie się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., niemniej jednak uregulowania tego nie sposób odczytywać w oderwaniu od wcześniejszych przepisów rozdziału 56 k.p.k. Tymczasem w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. i art. 540b k.p.k. jest mowa właśnie o wznowieniu

„postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”. Oczywistym jest, że do wznowienia postępowania z urzędu może dojść jedynie wówczas, gdy w ogóle wchodzi w grę wznowienie postępowania, a nie w szerszym zakresie. Jak zatem słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22, skoro w świetle art. 540 § 1 k.p.k. wznowienie dotyczy „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”, to wszelkie podstawy wznowieniowe, w tym i określone w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczyć mogą wyłącznie takiego postępowania.

„Postępowaniem sądowym zakończonym prawomocnym orzeczeniem” w rozumieniu wskazanych przepisów jest postępowanie w przedmiocie procesu, a zatem dotyczące odpowiedzialności prawnej oskarżonego lub obwinionego, w tym dopuszczalności procedowania w tej materii, a także postępowanie uboczne, które nie jest związane z zasadniczym nurtem procesu, ale ma charakter autonomiczny (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 29 stycznia 2008 r., IV KO 118/07; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2013 r., IV KO 75/13; postanowienie SN z dnia 13 sierpnia 2014 r., III KZ 44/14; postanowienie SN z dnia 22 stycznia 2015 r., III KO 95/14; postanowienie SN z dnia 14 listopada 2014 r., III KZ 87/14, OSNKW 2015, nr 4, poz. 32; postanowienie SN z dnia 28 sierpnia 2019 r., I KZ 2/19). Charakteru takiego co do zasady nie ma postępowanie wznowieniowe. Jeśli bowiem sąd oddala wniosek o wznowienie postępowania, bądź stwierdza brak podstaw do wznowienia z urzędu, to w żadnym zakresie nie wkracza w sferę, w której orzeczenie kończące postępowanie korzysta już z powagi rzeczy osądzonej. To samo dotyczy postanowienia sądu odwoławczego utrzymującego w mocy wydane na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności. W takim przypadku strona nie jest pozbawiona możliwości ponowienia wniosku o wznowienie, a zatem nie może być mowy o „trwałym” przekształceniu sytuacji skazanego w przypadku nieuwzględnienia takiego wniosku, choćby nastąpiło to prawomocnym postanowieniem sądu (zob. zarządzenie SN z dnia 9 września 2022 r., III KO 80/22). Inaczej przedstawia się sytuacja wówczas, gdy Sąd Najwyższy, po wznowieniu prawomocnie zakończonego postępowania wydaje orzeczenie następcze, rozstrzygając merytorycznie o przedmiocie procesu, a zatem zgodnie z

art. 547 § 3 k.p.k. umarza postępowanie lub uniewinnia oskarżonego z uwagi na oczywistą niesłuszność skazania. Wówczas orzeczenie to jako rozstrzygające prawomocnie w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego (*vide* art. 547 § 4 k.p.k.) może podlegać wznowieniu. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zaistniała, albowiem sygnalizacja skazanego dotyczyła postępowania, w którym odmówiono przyjęcia wniosku o wznowienie wobec jego oczywistej bezzasadności. Jak wskazano bez znaczenia jest w tej sytuacji fakt, iż orzeczenie to zostało poddane kontroli sądowej i utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KZ 17/21.

W konsekwencji wniosek sygnalizacyjny skazanego należało uznać za niedopuszczalny, co wykluczało możliwość merytorycznego badania zaistnienia awizowanych uchybień z art. 439 § 1 k.p.k.

Jedynie na marginesie należy wyjaśnić skazanemu, że odmowa przyjęcia wniosku o wznowienie wobec jego oczywistej bezzasadności bez rozpoznania wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu znajduje swe oparcie w treści art. 545 § 3 k.p.k. Celem wskazanego przepisu jest bowiem zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w sytuacji, gdy obiektywnie brak jest podstaw do wznowienia postępowania.

Mając na względzie powyższe, zarządzono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]